

Projekt

z dnia 22 listopada 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W SŁAWNIE**

z dnia ..... 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Polityki Senioralnej w Mieście Sławno na lata 2023-2030

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U. z 2022r. poz. 559 z późn.zm) w związku z art. 17 ust.2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz.2268 z późn. zm.) Rada Miejska w Sławnie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Polityki Senioralnej w Mieście Sławno na lata 2023-2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sławno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Polityka Senioralna

Miasta Sławno

Sławno, lipiec 2022 r.

Opracowanie merytoryczne

Sławomir Doburzyński

Publikacja bezpłatna

Teksty udostępniane na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa na tych samych warunkach 3.0 Polska (CC BY SA 3.0 PL)

Publikacja opracowana w ramach projektu „Profesjonalne i zaangażowane rady seniorów” realizowanego przez Polską Fundację Społeczeństwa Przedsiębiorczego z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy, finansowanego przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Spis treści

Wstęp	4
Seniorzy są podmiotem i kluczowym tematem lokalnych działań rozwojowych	5
Logika interwencji	7
Analiza SWOT	9
Scenariusze rozwoju	12
Strategiczny i taktyczny wymiar polityki	16
Wizja	19
Cele interwencji	22
Pakt z seniorami	31
Kluczowe warunki realizacji polityki senioralnej	33
Partycypacja w realizacji polityki senioralnej	35
Monitoring realizacji polityki senioralnej	37
Zarządzanie realizacją polityki	39

Wstęp

Niniejsza polityka senioralna dla miasta Sławno została opracowana w ramach projektu pn. „Profesjonalne i zaangażowane Rady Seniorów” realizowanego przez Polską Fundację Społeczeństwa Przedsiębiorczego. Celem projektu było wszechstronne wsparcie rad seniorów z regionu zachodniopomorskiego w celu przygotowania do jak najefektywniejszej realizacji ich misji na rzecz środowiska osób starszych.

Kluczowym działaniem w ramach projektu było wspólne (w relacji rada seniorów – samorząd – organizacje pozarządowe) opracowanie lokalnych polityk senioralnych dla trzech wybranych jednostek, a następnie upowszechnienie dobrych praktyk w tym zakresie.

W ramach procesu odbyło się badanie ankietowe, w którym udział wzięło ok. 200 mieszkańców miasta Sławno. Tym samym polityka została zbudowana na fundamencie opinii, problemów, potrzeb i postulatów wyartykułowanych przez znaczną część społeczności lokalnej.

Dokument powstał w trybie pracy eksperckiej opartej na głębokich konsultacjach środowiskowych zrealizowanych w ramach czterech spotkań warsztatowych z udziałem przedstawicieli środowiska seniorów, lokalnego samorządu, instytucji wspierających seniorów i świadczących usługi na ich rzecz oraz instytucji publicznych.

Warsztaty były realizowane w okresie czerwiec 2021 – czerwiec 2022 z uwzględnieniem najlepszych standardów aktywizacji i partycypacji obywatelskiej. Praca nad dokumentem koordynowana była przez doświadczonego trenera z bogatym dorobkiem w tworzeniu, wdrażaniu i ewaluacji dokumentów strategicznych oraz koordynatora z doświadczeniem w tworzeniu, realizacji i rozliczaniu projektów społeczno-edukacyjnych.

Seniorzy są podmiotem i kluczowym tematem lokalnych działań rozwojowych

Zmiany demograficzne dokonujące się we współczesnym świecie uwydatniają rolę osób starszych jako coraz liczniejszej i posiadającej specyficzne potrzeby grupy społecznej. Stara się za tym nadążać nowoczesny samorząd dążący do podnoszenie standardów życia seniorów, podejmujący ukierunkowane, wielopoziomowe i stale modyfikowane działania na ich rzecz. Rozumie on zwiększanie jakości życia mieszkańców jako najważniejszy aspekt swego funkcjonowania, ale też traktuje ją jako efekt działań wspólnotowych, dla których przede wszystkim tworzy jak najlepsze warunki.

Polityka senioralna rodzi w tym względzie szczególne potrzeby, wymaga rozważania pod uwagę różnorodności statusu, wieku, kondycji i potrzeb poszczególnych środowisk i pokoleń. Łączenie ich wspólnymi celami powinno prowadzić do pełniejszego zaangażowania wszystkich w funkcjonowanie Miasta, a przy tym lepszego zrozumienia złożoności potrzeb i realiów życia różnych mieszkańców.

Wyzwaniem jest przy tym umiejętność zachowania proporcji między zaawansowaniem interwencji a zachowaniem podmiotowości i sprawczości samych seniorów. **Dysponując życiowym dorobkiem, energią i pasją, ale także doświadczanymi trudnościami i słabością, stanowią oni wyjątkową wartość dla lokalnej społeczności.** W dialogu i współpracy z seniorami, w czerpaniu od nich energii i opiece nad nimi cała społeczność miasta Sławno odnajduje w sobie to, co najcenniejsze i szczególnie godne rozwijania. Podejście to znajduje wyraz w sformułowaniu i wdrożeniu polityki senioralnej.

Polityka niniejsza służy określeniu i utrzymaniu jednolitego kierunku działań na rzecz wzmocnienia i efektywnego wykorzystania potencjału osobowego i woli działania seniorów. Są tu oni traktowani jako pełnoprawni uczestnicy życia publicznego, podczas gdy zadaniem administracji samorządowej i całego lokalnego środowiska jest zapewnienie im jak najlepszych warunków dla życia i dalszego osobistego rozwoju. W takim podejściu wyraża się

rozumienie dla potrzeb osób starszych i świadomość, że ich status z czasem staje się udziałem każdego z mieszkańców. Polityka senioralna pozostaje w bezpośredniej relacji z dotychczas realizowanymi działaniami na poziomie lokalnym i krajowym. W jej tworzenie i funkcjonowanie włączony zostaje całokształt dotychczas realizowanych przedsięwzięć na rzecz seniorów, ze wszelkimi rozwiązaniami ukierunkowanymi na rozwijanie ich dobrostanu. Ma ona zatem walor powszechności, dotyczy realnie i potencjalnie całej populacji.

Polityka senioralna wyrasta z przekonania, że sprawna, operatywna i efektywnie wspierana społeczność jest zdolna do osiągnięcia ambitnych celów, a seniorzy powinni pozostawać – ze swoimi potrzebami i aspiracjami – w głównym nurcie tego procesu. Wchodzi w skład dorobku Miasta w zakresie budowy systemu zarządzania rozwojem pozwalając porządkować i priorytetyzować działania i nakłady finansowe w obrębie szeroko rozumianej polityki społecznej.

Działania na rzecz seniorów stanowią istotny punkt odniesienia dla całokształtu lokalnych działań strategicznych oraz dla reżimu planowania budżetu. **Polityka senioralna powinna przy tym być brana pod uwagę przez wszystkie podmioty podejmujące aktywność w sferze społecznej i senioralnej na terenie miasta.** W praktyce funkcjonowania samorządu poważnie traktowane i systematycznie wprowadzane w życie zapisy polityki senioralnej przyczyniają się do rzeczywistej i odczuwalnej zmiany jakości życia w Sławnie.

Logika interwencji

Przedmiotowa polityka dedykowana jest dla realizacji pod auspicjami Rady Seniorów w Sławnie w porozumieniu i przy wsparciu lokalnego samorządu. Jej praktyczną realizację powierza się odpowiedniej jednostce w ramach Urzędu Miasta. Zarazem w sferze jej oddziaływania pozostaje cała społeczność seniorów miasta, którzy zachowują prawo do wnoszenia do niej wkładu, uwag oraz inspiracji branych pod uwagę w planowaniu podejmowaniu poszczególnych działań.

Przygotowanie i realizacja polityki ma charakter permanentny. Opiera się na przyjętej i wprowadzanej w życie celowej oraz realizowanej świadomie procedury. Zdolność ta wchodzi w skład pamięci instytucjonalnej wspólnoty samorządowej.

Istnieje gradacja potrzeb dotyczących środowiska objętego interwencją. Stanowi ona efekt dokonanej analizy stanu i dotyczy istotności i pilności wymagającej podjęcia interwencji, które to uwarunkowania winny być brane pod uwagę w procesie decyzyjnym dotyczącym ukierunkowania działań.

Polityka senioralna stanowi punkt odniesienia dla bieżących działań samorządu lokalnego i jako taka jest brana pod uwagę w ramach: określania priorytetów rozwojowych miasta, w tym strategii działania, formułowania budżetów rocznych i okresowych, budowania partnerstw i porozumień na rzecz poprawy warunków życia i wszechstronnego rozwoju Sławna, aplikowania o środki zewnętrzne na rzecz realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Samorząd lokalny dąży do określenia i strukturyzacji relacji, w ramach których polityka jest realizowana i zachowuje swoją ważność dla społeczności lokalnej. Przyjmując będące jej przedmiotem zobowiązanie samorząd liczy na poszerzenie zakresu i skali zaangażowania partnerów społecznych w realizację polityki i wszelkich wpisujących się w nią przedsięwzięć.

Zapisy polityki mogą ulegać przekształceniom w odniesieniu do poszczególnych aspektów interwencji. Zarazem samorząd i lokalna społeczność dążą do zachowania zasadniczego uformowania priorytetów i rozkładu punktów ciężkości przyjętych w ramach polityki, względnie ich ewolucyjnego przekształcania w zgodzie z pojawiającymi się zmianami sytuacji i potrzebami seniorów.

Analiza SWOT

Odwołując się do przeprowadzonej diagnozy stanu, analizy uwag zgłoszonych przez mieszkańców Sławna w ankiecie oraz trendów dominujących w społeczno – ekonomicznym otoczeniu miasta sporządzono analizę SWOT. **Dotyczy ona uwarunkowań związanych z jakością życia osób starszych, ale siła rzeczy odnosi się do czynników i stanu rzeczy doświadczanych przez całą lokalną społeczność.**

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – aktywność i operatywność środowiska seniorów – bezpośrednio zaangażowanie władz lokalnych w sprawy seniorów i działania rozwojowe na ich rzecz – liczne i prężnie działające na rzecz seniorów organizacje pozarządowe – duża liczba i wysoka jakość zajęć dla seniorów – efektywna współpraca z samorządem lokalnym – kameralny charakter miasta, cisza i spokój – znane i przyjazne środowisko	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystne tendencje demograficzne – słaba kondycja ekonomiczna subregionu, wątle perspektywy rozwojowe – niedostateczny dostęp do opieki medycznej oraz specjalistycznych porad i badań – niezadawalający status materialny seniorów – niewystarczająca oferta transportu publicznego – deficyty w rozwoju infrastruktury publicznej wspierającej życie seniorów, w tym ławek, ścieżek pieszych i rowerowych – niewystarczająca ilość i jakość miejsc spotkań – słaby przepływ informacji o przedsięwzięciach i inicjatywach na rzecz seniorów – brak dostatecznej liczby imprez i wydarzeń
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – dostępność funduszy zewnętrznych (w szczególności europejskich)	<ul style="list-style-type: none"> – pogorszenie sytuacji ekonomicznej seniorów w skali kraju

<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie pozycji seniorów w środowisku lokalnym, w tym w następstwie wdrożenia i upowszechnienia polityki senioralnej - uzyskanie dla polityki senioralnej sprzyjającego otoczenia prawno – administracyjnego, w szczególności w postaci innych polityk - brak dynamicznego rozwoju okolicznych miejscowości i obszarów determinująca napływ mieszkańców oraz pozytywne procesy demograficzne i ekonomiczne - systematyczna poprawa koniunktury i oferty rynkowej związanych z seniorami jako konsumentami określonych dóbr i usług - podnoszenie jakości polityki senioralnej na poziomie regionu i kraju - profesjonalizacja i rozwój zarządzania wsparciem seniorów - inspiracje i wsparcie organizacyjne dla inicjatyw na rzecz seniorów - aktywizacja społeczeństwa (w tym społeczności lokalnej) i koncentracja na potrzebach seniorów - środki zewnętrzne na wsparcie i aktywizację działań na rzecz seniorów oraz ich otoczenia - rosnąca świadomość potrzeb seniorów oraz ich roli społecznej, ekonomicznej i kulturowej - rozwój technologii i organizacji społeczeństwa umożliwiających opiekę nad seniorami oraz wspieranie ich aktywizacji i osobowego rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> - wyhamowanie rozwoju gospodarczego miasta i subregionu, osłabienie ekonomiczne - wzrost kosztów żywności i lekarstw - dynamiczna cyfryzacja usług publicznych oraz dostęp do dóbr istotnych dla seniorów - postępujące osłabienie więzi międzypokoleniowych, indywidualne i zbiorowe osamotnienie seniorów - potencjalna marginalizacja społeczna, ekonomiczna i kulturowa seniorów - ograniczenie potencjału usług opiekuńczych (brak kadr) przy stale rosnącym zapotrzebowaniu na nie - choroby i wyzwania o charakterze cywilizacyjnym
--	--

Identyfikacja silnych i słabych stron lokalnej rzeczywistości jako determinant poziomu życia osób starszych ma do pewnego stopnia charakter uznaniowy. Znajdywało to wyraz zarówno w ocenach formułowanych przez osoby ankietowane oraz uczestników warsztatów służących przygotowaniu niniejszej polityki – wpływ poszczególnych czynników na życie seniorów nie jest jednoznaczny, a wiarygodna ocena danego zjawiska w odniesieniu do wymiaru np. wojewódzkiego – utrudniona.

Nie ma czynnika, którego obecność w analizie znacząco zmieniałaby profil oceny sytuacji lokalnej społeczności. Można to interpretować jako brak szczególnie istotnego atutu (jak np. jakość środowiska naturalnego i oferty rekreacyjnej) i mankamentu (np. stan infrastruktury publicznej), a zarazem okoliczność sprzyjającą uzyskaniu przewag i zauważalnej poprawy poprzez leżącą w zasięgu lokalnej społeczności poprawę organizacji czy też zwiększenie aktywności środowiska.

Wśród czynników zewnętrznych determinujących sytuację seniorów i potencjał rozwojowy dotyczący podnoszenia jakości ich życia na szczególną uwagę zasługują realia ekonomiczne panujące w Sławnie i w jego otoczeniu. **Pomimo położenia we względnej bliskości Koszalina miasto nie należy do liderów rozwoju gospodarczego, a co tym bardziej istotne – w jego sąsiedztwie dominują obszary o niskich wartościach wskaźników rozwojowych.** Brak przesłanek do oczekiwania, by w najbliższej przyszłości sytuacja ta ulegała zmianie. Tym samym seniorzy nie mogą liczyć na wyraźną poprawę koniunktury i zwiększenie dochodów budżetowych, które pozwalałaby samorządowi w większym stopniu finansować usługi senioralne. Jeśli nawet inne uwarunkowania sprzyjać będą równoważeniu tego strukturalnego ograniczenia powinno ono w przewidywalnej perspektywie stanowić główny punkt odniesienia dla oceny sytuacji socjalnej, w tym dla prognozowania działań i zjawisk związanych z rozwojem indywidualnym i zbiorowym seniorów.

Powołanie do życia polityki senioralnej stwarza warunki dla skutecznego zabiegania o środki finansowe na inicjatywy rozwojowe, w tym adresowane do środowiska seniorów, co należy rozumieć jako najbardziej bezpośredni i poddający się ocenie charakter szansy rozwojowej identyfikowany w przedmiotowej ocenie. Należy jednak mieć na względzie, że efektywność procesu aplikowania o tego rodzaju środki wymaga także angażowania wkładu własnego, co jak wynika z wcześniejszych uwag wobec potencjalnie mniej dynamicznego rozwoju obszaru może być utrudnione. Wskazane uwarunkowania pozostają ze sobą w bezpośrednim związku, ostatecznie pełen kompleks okoliczności przesądzi o materializowaniu się jednego z wariantów procesu rozwojowego.

Scenariusze rozwoju

Mając na względzie sytuację miasta oraz seniorów jako specyficznej, istotnej grupy jego mieszkańców, a także biorąc pod uwagę trendy obserwowane w otoczeniu regionalnym, krajowym i europejskim, **sformułowane zostały trzy zasadnicze scenariusze rozwoju sytuacji**. Stanowią one uogólnienie procesów obejmujących przebieg i następstwa aspektów wskazanych w przeprowadzonej diagnozie oraz stanowiących konsekwencję ogólniejszych, ogólnokrajowych tendencji. **Ich celem jest poszukiwanie optymalnej ścieżki działania w istniejącym otoczeniu, z możliwie dużą świadomością tego wszystkiego, co może zająć i wpłynąć na całokształt funkcjonowania samorządu miasta Sławno.**

Pierwszy sformułowany scenariusz stawia w centrum uwagi coraz większą rolę seniorów związaną z ich pozycją w społeczności lokalnej – wyrażoną także powołaniem do życia polityki senioralnej – ale także wynikające z tego wzmożenie aspiracji i oczekiwań. Stawia to całą lokalną społeczność w nowej rzeczywistości, prowadzi do zwiększenia wydatków budżetowych, podnosi koszty związane w szczególności ze świadczeniem odpowiedniej jakości usług oraz czynionych inwestycji. W tej sytuacji można mówić o licznych pozytywnych następstwach podejmowanych działań i ogólnym podniesieniu standardu życia seniorów, a także zwiększeniu ich znaczenia w lokalnym środowisku. Wobec dynamiki zjawisk społecznych i ugruntowanego sposobu postrzegania oferty publicznej w ogóle społeczeństwa należy się jednak spodziewać, zwłaszcza w pierwszym okresie, nasilenia dominacji klientelizmu senioralnego. Przynajmniej w znacznej części populacji osób starszych rozwój oferty i systematyczne podnoszenie jej standardu rodzi przede wszystkim eskalację oczekiwań oraz przywiązanie do praw nabytych, za czym w niewystarczającym stopniu nadążają dodane efekty rozwojowe, w tym wzrost aktywności publicznej i przedsiębiorczości. Samorząd może zatem posiadać uzasadnione obawy odnośnie finansowych i funkcjonalnych możliwości zachowania efektów potencjalnego sukcesu rozwojowego.

Równolegle można mówić o uzasadnionym prawdopodobieństwie następstw systematycznej poprawy statusu społecznego i sytuacji materialnej osób starszych, a przy tym częściowego urynkowania systemu wsparcia i opieki – jako efektu presji samorządu

i jako efektu naturalnego dążenia rynku do zaspokojenia rodzącego się popytu. Do głosu dojdzie w tym wariacie przekonanie lokalnej społeczności, że powinna ona partycypować w aktywizacji osób starszych we wszelkich aspektach, zarówno dążąc przez nich samych do zachowania statusu materialnego właściwego dla okresu aktywności zawodowej, jak i wprowadzając na rynek lokalny i regionalny szerszy zakres adresowanej do seniorów oferty. **Oparty na liberalnym wzorcu kulturowym model życia seniorów jest atrakcyjny i daje pewne podstawy do snucia nadziei, że odciąży – przynajmniej w pewnym stopniu – sektor publiczny – równoważąc presję klientelizmu akcentowanego w szczególności w scenariuszu pierwszym.** Należy jednak brać poważnie pod uwagę, że znaczna część populacji osób starszych nie odnajdzie się efektywnie i w pełni w tej rzeczywistości. Zróżnicowanie ścieżek rozwojowych doprowadzi zatem do niekorzystnej polaryzacji, a przy tym do stopniowego zawężania oferty (tam, gdzie nie znajdzie ona wystarczającego popytu) oraz narastania wykluczenia środowiskowego i ekonomicznego.

Mając na względzie powyższe w najlepiej rozumianym interesie samorządu i całej społeczności lokalnej leży poszukiwanie rozwiązań pozwalających realizować się scenariuszowi równoważenia systemu opieki i wsparcia. Przez równoważenie to należy rozumieć bilansowanie interwencji publicznej oraz inicjatywy prywatnej i jednostkowej aktywności jako pożądaných i docenianých aspektów tego samego kompleksu zjawisk.

Konsekwencją powinno być upowszechnienie partycypacji w ofercie publicznej i niwelowanie wykluczeń bez szkody dla indywidualnych planów rozwojowych, a także bez negatywnej interwencji w wolną grę rynkową. Równowaga kompetencji i prawa do pełnienia swych funkcji przez podmioty o różnym charakterze powinna służyć formułowaniu kompleksowej propozycji dla seniorów stosownie do ich kondycji, statusu i oczekiwań. Ożywienie ducha aktywności i przedsiębiorczości winno przy tym owocować efektywnym włączaniem się społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów komercyjnych w te dziedziny i praktyki postępowania, gdzie mogą skutecznie zastępować bądź wspierać samorząd i państwo.

UWZGLĘDNIANE W PROCESIE PROGRAMOWANIA SCENARIUSZE ROZWOJU

SCENARIUSZ	UWARUNKOWANIA	KONSEKWENCJE
Dominacja klientelizmu senioralnego	<ul style="list-style-type: none"> - rosnące oczekiwania na świadczenie usług publicznych na rzecz seniorów - rozbudowa oferty publicznej - zwiększony popyt na usługi senioralne 	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnienie partycypacji w ofercie - ogólne podniesienie jakości życia seniorów - narastający deficyt budżetu lokalnego - stopniowe zawężanie oferty - wzrost poziomu niesamodzielności - stopniowe zwiększenie zapotrzebowanie na rozwój oferty sektora prywatnego
Liberalizacja oferty i indywidualizm trybu życia	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa statusu społecznego i sytuacji materialnej osób starszych - urynkowanie (częściowe) systemu wsparcia i opieki - nacisk na indywidualny wkład członków środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> - zróżnicowanie ścieżek rozwojowych - komercjalizacja usług - stopniowe zawężanie oferty

	<p>w działania aktywizacyjne oraz transfer dóbr i usług</p> <ul style="list-style-type: none"> - względna dominacja kryterium jakości nad powszechnością 	<ul style="list-style-type: none"> - narastanie wykluczenia środowiskowego i ekonomicznego - wzrost dysproporcji rozwojowych
<p>Zrównoważony system wsparcia i opieki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - systemowa współpraca administracji ze środowiskiem seniorów oraz partnerami społecznymi i rynkowymi - działania w ramach reżimu polityki publicznej - równoważenie aspektów jakości i powszechności 	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnienie partycypacji w ofercie publicznej - niwelowanie wykluczeń - aktywizacja nowych źródeł finansowania - stopniowe uzupełnianie oferty publicznej przez wkład indywidualny i środowiskowy

Strategiczny i taktyczny wymiar polityki

Identyfikacja wiodących tendencji rozwojowych i możliwych uwarunkowań wdrożenia działań rozwojowych wiedzie ku potrzebie porządkowania i strukturyzacji interwencji podejmowanej w ramach polityki senioralnej. Samorząd dąży do jasnego określenia priorytetów, tego co pożądane i osiągalne w wymiarze taktycznym, a co powinno być przedmiotem wysiłków o charakterze strategicznym. **Proporcje i konsekwencja działania w tym względzie, jednoznaczna świadomość przyjętych priorytetów, jest niezbędna do nadania właściwej rangi podejmowanym typom interwencji.**

W wymiarze strategicznym polityka senioralna Sławna odnosi się do kluczowego wyzwania związanego z elementarnym zachowaniem zdolności funkcjonowania i cyklicznego odnawiania się społeczności miasta warunkowanej utrzymaniem populacji czy też minimalizowaniem skali jej stopniowej degradacji. Identyfikacja tego celu opiera się na sformułowanych wnioskach diagnostycznych, ale też stanowi efekt obserwacji i analizy ogólniejszych tendencji rozwojowych w skali regionu i kraju.

Wobec malejącej dzietności, niewystarczającego przyrostu naturalnego, niekorzystnych zjawisk migracyjnych w minionych latach, a także niepewnej sytuacji ekonomicznej niepokojąco spada liczba narodzin, co nie jest równoważone innymi czynnikami demograficznymi. W bilansie regionalnym i krajowym Sławno należy do miejscowości, którym trudno konkurować warunkami i perspektywami rozwoju z wieloma innymi ośrodkami, z tych samych powodów zabiegającymi o mieszkańców.

Przy niepokojących tendencjach odnośnie dzietności konieczne jest dokładanie starań o pozyskiwanie i zatrzymywanie mieszkańców z innych grup, w tym osób starszych. Zachowanie liczebności populacji na odpowiednim poziomie jest warunkiem koniecznym utrzymania zdolności do realizacji funkcji samorządu lokalnego oraz zapewnienia usług publicznych i wspierania tendencji rozwojowych. **Ta perspektywa determinuje strategiczny charakter troski o utrzymanie populacji miasta w działaniach na rzecz seniorów.**

Perspektywie strategicznej podporządkowane są działania w wymiarze taktycznym. W kontekście polityki senioralnej dotyczą one inicjatyw mających na celu stworzenie warunków, w których z jednej strony będzie miało miejsce upowszechnienie decyzji dotyczących utrzymania osiedlenia osób starszych na terenie Sławna (rzadziej – podjęcie decyzji osiedleńczej), z drugiej zaś systematycznej poprawie ulegać będzie dobrostan osób starszych, a w konsekwencji jakość i długość ich życia. **Tym samym populacja seniorów powinna stanowić element stabilizujący potencjał demograficzny miasta, przy relatywnym wydłużaniu życia i stopniowo malejącej mobilności stabilność ta powinna wręcz wzrastać.** Wraz z naturalnym kontekstem więzi rodzinnych, przywiązania do miejsca życia i osadzeniem w lokalnej tożsamości, a także poczuciem odpowiedzialności lokalnej wspólnoty wobec starszego pokolenia, takie ukierunkowanie wysiłków znajduje pełne uzasadnienie w analizie trendów ekonomicznych i demograficznych.

Ukierunkowanie taktyczne dalszego rządu odnosi się do warunków, jakie muszą być spełnione, by decyzje osiedleńcze osób starszych i ich egzystencjalny związek z miastem mogły być zachowane. **Przy oczywistości postrzegania seniorów jako istotnego składnika populacji równie istotne jest uwzględnienie złożoności wymagań, jakie rodzi dążenie do zapewnienia tej grupie mieszkańców optymalnych warunków do długiego życia wysokiej jakości oraz do indywidualnego i zbiorowego rozwoju.** Uzupelnienie dla ukierunkowania taktycznego pierwszego rządu stanowi zatem uwzględnienie w polityce senioralnej wysiłków zmierzających do generowania źródeł finansowania, nakładów finansowych niezbędnych dla osiągnięcia stawianych celów, minimalizowania ponoszonych kosztów (bez szkody dla jakości usług publicznych) oraz aktywowania zasobów mogących w tym obszarze równoważyć bądź zastępować niezbędne nakłady. W kontekście całokształtu działalności samorządu lokalnego i potrzeby zaspokajania innych potrzeb dotyczących społeczności lokalnej takie rozłożenie akcentów znajduje pełne uzasadnienie.

STRATEGICZNA I TAKTYCZNA PERSPEKTYWA REALIZACJI POLITYKI SENIORALNEJ

Perspektywa strategiczna	Perspektywa taktyczna
Utrzymanie populacji w pożądanej liczbie i stanie zdrowia oraz sytuacji ekonomicznej	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie jakości życia - osiągnięcie i utrzymanie efektywności instytucji - zapewnienie funkcjonalności infrastruktury - uruchomienie ludzkiej energii

Relacja pomiędzy elementami ujęcia strategicznego i taktycznego oraz pomiędzy poszczególnymi aspektami wymiaru taktycznego znajduje w polityce senioralnej Sławna odzwierciedlenie w przedmiocie zapisów dotyczących ukierunkowania interwencji.

Wizja

Polityka senioralna Sławna ma prowadzić do uzyskania określonego, pożądanego stanu rzeczy wywiedzionego z analizy stanu oraz nadania zachodzącym zmianom korzystnego biegu. Jako punkt odniesienia dla tej interwencji samorząd lokalny i cała społeczność miasta przyjmuje niniejszą wizję oddającą prognozowaną rzeczywistość w perspektywie roku 2030.

Dążenie do jej osiągnięcia wyznacza horyzont dla celów będących przedmiotem polityki senioralnej i związanych z nimi przedsięwzięć. Działania te oraz wszelkie inicjatywy podejmowane z intencją włączenia w całość polityki senioralnej powinny być weryfikowane pod kątem ich adekwatności względem sformułowanej wizji i opisanego w niej stanu rzeczy.

Seniorzy w Mieście Sławno cieszą się wysokim prestiżem społecznym oraz akceptacją ich potrzeb i oczekiwań. Wyraża się to ogólnym szacunkiem otaczającym osoby starsze w środowisku lokalnym, a także praktycznymi przejawami ich statusu. Wdrażana jest polityka senioralna osadzająca działania na rzecz seniorów w kontekście polityki publicznej realizowanej przez lokalny samorząd. **Zarówno w przestrzeni publicznej jak i prywatnej oraz w relacjach międzysąsiedzkich i środowiskowych podejmowane są inicjatywy, działania i rozwiązania służące dostosowaniu lokalnego środowiska do potrzeb osób starszych i stałego podnoszenia jakości ich życia.**

W związku z wysokim statusem społecznym seniorów prężnie działają i rozwijają się instytucje i organizacje działające z ich udziałem i na ich rzecz, mając wydatny wpływ na kondycję miasta i jego społeczności. Osoby starsze dysponują w nich skutecznym zapleczem organizacyjnym oraz wsparciem w codziennym życiu. **Sprzyja to aktywizacji seniorów, podejmowaniem przez nich kolejnych inicjatyw oraz realizacji dążeń do dalszego indywidualnego i zbiorowego rozwoju.** Środowisko miasta sprzyja

indywidualnemu i zbiorowemu rozwojowi osób starszych. **Powszechnie uczestniczą one w kulturze, rekreacji, aktywności sportowej, różnorodnych formach zrzeszania się oraz udziału w życiu publicznym i społecznym.**

Obecność i potrzeby seniorów determinują aktywne działania samorządu i społeczności lokalnej w wielu obszarach. Przestrzeń miasta zyskuje walory sprawiające, że seniorzy mogą się w nim czuć bezpiecznie, a dzięki temu z powodzeniem realizować swoje plany życiowe. **Sławno jest przyjazne seniorom i zwracając uwagę na właściwy im styl i dynamikę życia ulega zmianom zyskując charakter przyjazny dla wszystkich mieszkańców.**

Obecność osób starszych oraz ich bezpośrednio energiczne zabiegi przyczyniają się do utrzymania i rozwoju tradycyjnych komponentów przestrzeni miejskiej oraz ich naturalności i ludzkiej skali. Społeczność osób starszych wpływa na powstrzymanie tendencji do uniformizacji i dehumanizacji ważnych elementów lokalnego ekosystemu – przestrzeni fizycznej, transportu, kultury, a także sfery komercyjnej. **Instytucje publiczne wyznaczają trendy w dziedzinie dostępności i funkcjonalności.**

Jakość tej przestrzeni współtworzy sprawny przepływ informacji pozwalający osobom starszym efektywnie zarządzać swoim czasem, korzystać z pełnego wachlarza pojawiających się możliwości działania i indywidualnego rozwoju, podtrzymywania relacji z otoczeniem. **Komunikaty i dane eksponowane są w formatach uwzględniające szczególne potrzeby użytkowników, w tym dostosowane do wieku i kondycji osób starszych.**

Seniorzy zachowują zdolność do udziału w procesach i praktykach, które w coraz większym stopniu bazują na postępie technologicznym, informatyzacji i interoperacyjności rozwiązań, a także szerokim zastosowaniu systemów gromadzenia i przetwarzania danych. **Lokalna społeczność jest w stanie wspierać seniorów w podnoszeniu ich kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie, utrzymaniu bezpieczeństwa cyfrowego, a także nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktu z innymi osobami, środowiskami i instytucjami w ramach technologii cyfrowych.**

Osoby starsze otrzymują pełen i stały dostęp do usług publicznych decydujących o ich dobrostanie, w szczególności do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej. Odpowiednie nakłady finansowe oraz zaangażowanie organizacyjne samorządu i właściwych instytucji przyczyniają się do zapewnienia podaży usług opiekuńczych, lekarzy (w tym specjalistów), badań i diagnostyki oraz możliwości prowadzenia rehabilitacji zapewniających wysokie standardy leczenia oraz troski o zdrowie.

Przy zaangażowaniu i wsparciu seniorów utrzymane i rozwijane są tereny zielone. **Żywotność zachowują tereny działkowe, dostarczając przy tym zdrowej i naturalnej żywności oraz umożliwiając aktywne spędzanie czasu.** Rower stanowi pełnoprawne źródło miejskiego transportu wraz z wdrażaniem przyjaznych form jego upowszechnienia oraz wsparcia w eksploatacji.

Rozwijana jest solidarność międzypokoleniowa wyrażająca się szerokimi, silnymi i twórczymi relacjami pomiędzy seniorami oraz młodszymi pokoleniami. Dzieci i młodzież czerpią z tych kontaktów inspiracje oraz świadomość bogactwa i złożoności ludzkiego losu, w którym zachodzą zmiany stosowne do wieku i jego praw. Seniorzy zachowują łączność z kolejnymi generacjami, uczestniczą w przepływie idei, a także mogą służyć otoczeniu swoim doświadczeniem i wsparciem. **Solidarność międzypokoleniowa staje się czynnikiem łagodzącym napięcia ekonomiczne, problemy społeczne oraz niekorzystne tendencje i zjawiska związane z przemianami cywilizacyjnymi.**

Seniorzy w coraz większym stopniu zyskują zdolność do aktywności publicznej i środowiskowej, a tym samym przyczyniają się do podnoszenia potencjału miasta i jego społeczności. Korzystając z efektywnej opieki medycznej, szerokich możliwości rekreacji oraz przyjaznego klimatu społecznego zachowują siły do pozostawania na rynku pracy, a tym samym udziału w wymianie dóbr i usług budującej ekonomiczną siłę Miasta. **Efektywnie niwelowane są indywidualne i środowiskowe wykluczenia dotyczące osób starszych, one same zaś zachowują niezależność ekonomiczną i zdolność do zrównoważonego korzystania z szerokiego spektrum dóbr i usług.**

Cele interwencji

W ramach polityki senioralnej miasta Sławno zdefiniowano trzy cele, których osiągnięcie warunkuje rzeczywistość i zgodną z potrzebami środowiska lokalnego poprawę jakości życia seniorów.

1. **PODWYŻSZENIE STANDARDU OPIEKI ZDROWOTNEJ NAD SENIORAMI**
2. **WZMOCNIENIE INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI ŚRODOWISKA SENIORÓW**
3. **DOSTOSOWYWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ DO POTRZEB OSÓB STARSZYCH**

Cele polityki mają charakter komplementarny. Na całokształt sukcesu rozwojowego oraz uzyskanie postępu w osiąganiu stanu opisanego w wizji, a także realnej poprawy jakości życia osób starszych, składają się efekty realizacji działań w obrębie wszystkich celów. Zarazem przyjmuje się, że w praktyce funkcjonowania samorządu lokalnego nie jest możliwe ani wskazane restrykcyjne rozgraniczanie przedsięwzięć przypisanych w ramach polityki do odrębnych celów, zachodzą one współbieżnie i w złożony sposób przyczyniają się do pożądanego zmiany stanu rzeczy.

Przyjęta w polityce struktura zapisu ukierunkowania interwencji stanowi ogólną ramę dla szczegółowych planów dziedzinowych i okresowych formułowanych przez samorząd lokalny. Interpretacja poszczególnych celów oraz priorytetowych kierunków działań określa znaczenie i uzgodnione w toku formułowania polityki pole rozumienia dla poszczególnych form interwencji pozostawiając przy tym szeroki zakres inwencji dla koordynującego je samorządu, a także wszelkiego rodzaju podmiotów i partnerów włączających się w realizację polityki. **Tym samym politykę senioralną należy traktować jako dokument żywy, wymagający aktywnego i twórczego podejścia odpowiadającego aktualnym możliwościom działania i rozeznaniu pilności potrzeb ze strony lokalnej społeczności.**

Każdy ze wskazanych celów stanowi autonomiczną całość. Opisuje określony fragment rzeczywistości życia seniorów i działania zmierzające do jej korzystnej zmiany. **Niemniej wszystkie cele należy widzieć jako integralną całość składającą się na jakość życia w Sławnie, a powiązania i zależności między nimi powinny być brane pod uwagę w ramach planowania i realizacji działań interwencyjnych.**

1. PODWYŻSZENIE STANDARDU OPIEKI ZDROWOTNEJ NAD SENIORAMI

Najbardziej elementarną potrzebą seniorów w Sławnie jest dostępność wysokiej jakości opieki medycznej, co wyrażają zgłaszane przez nich uwagi i postulaty. Zarazem z racji systemowych uwarunkowań lokalna społeczność ma jedynie ograniczoną możliwość wpływania na sytuację w tej dziedzinie. **Samorząd dąży do zwiększenia tego wpływu i pozyskania sprzymierzeńców oraz środków dla zmiany stanu rzeczy. Działa na rzecz intensyfikacji przepływu i jakości informacji, a tym samym podnoszenia świadomości wszystkich zainteresowanych zdrowiem osób starszych.** Seniorzy mogą i powinni być dla władz samorządowych ważnym źródłem informacji o trybie i jakości realizowanych w lokalnych placówkach świadczeń medycznych. Podejmowane działania w zakresie monitorowania sytuacji i formułowane w następstwie wnioski oraz wdrażane ewentualnie modyfikacje powinny odpowiadać rzeczywistemu stanowi rzeczy, nie opierając się na niepotwierdzonych faktach, nie naruszając niczyich dóbr i nie budząc dodatkowych niepożądanych napięć w życiu publicznym.

1.1 Zwiększenie dostępności oferty medycznej dla osób starszych

Przedmiotowy cel dotyczy elementarnego poprawienia struktury opieki zdrowotnej dotyczącej osób starszych w wymiarze lokalnym. Seniorzy powinni mieć coraz większe możliwości korzystania ze specjalistycznych porad i leczenia, adekwatnych do ich indywidualnych potrzeb, w przyjaznym trybie i przy pełnym zaangażowaniu funduszy publicznych. **Przedmiotem działań jest rozszerzenie na całą społeczność seniorów systemu opieki i konsultacji z lekarzami specjalności szczególnie istotnych dla diagnozowania i leczenia chorób osób starszych wraz z dostępem do badań, diagnostyki i efektywnych metod leczenia.** Wysiłki w tym zakresie będą długotrwałe i czasochłonne, co skłania do nawiązywania partnerstw dla ich realizacji. Należy je w miarę możliwości wiązać z działaniami edukacyjnymi, uwrażliwiać na potrzebę włączania seniorów w system i tryb troski o ich zdrowie i dobre samopoczucie. Polityka senioralna wyraża w tym względzie intencję samorządu odnoszącą się do najbardziej żywej potrzeby mieszkańców.

1.2 Działania interwencyjne w zakresie upowszechnienia dostępu do specjalistycznych porad

Trwała zmiana stanu rzeczy i realne zwiększenie zdolności systemu opieki zdrowotnej nad osobami starszymi to perspektywa odsunięta w czasie. Wobec braku możliwości uzyskania szybkich, jednoznacznych i przynoszących zadowalające efekty działań systemowych i rozwojowych oraz realizacji inwestycji konieczne jest podejmowanie doraźnych interwencji służących upowszechnieniu dostępu do specjalistycznych porad medycznych. **Niezbędne jest zatem tworzenie zdolności lokalnej społeczności do podejmowania działań interwencyjnych związanych z przeciwdziałaniem jednoznacznie określonym deficytom i problemom w zakresie opieki zdrowotnej.** Interwencja ta powinna mieć charakter organizacyjno-finansowy i być ukierunkowana na najbardziej potrzebujących.

1.3 Zwiększenie świadomości zdrowotnej osób starszych i rozwój profilaktyki

Wobec spiętrzenia zagrożeń dla stanu zdrowia populacji oraz zwiększenia udziału w niej seniorów działania o charakterze profilaktycznym i podnoszenie świadomości pacjentów, w tym osób starszych, ma kluczowe znaczenie dla zachowania stabilności systemu. **Społeczność lokalna i służące jej instytucje oraz współpracujące z nimi podmioty aktywnie przyczyniają się do nawiązywania kontaktów z seniorami oraz prowadzenia w środowisku lokalnym skutecznej komunikacji dotyczącej zdrowego życia i efektywnego leczenia.**

Samorząd kładzie nacisk na rozpowszechnianie wiedzy, identyfikowanie i przewycięzanie przekłamań oraz nieporozumień, stosowanie profilaktyki i upowszechnianie najlepszej dostępnej wiedzy medycznej. Wypełnienie lokalnej przestrzeni informacyjnej rzetelną wiedzą o zdrowiu seniorów jest zatem ważnym wyzwaniem i istotną potrzebą dla samorządu i współpracujących z nim podmiotów. Zarazem w środowisku medycznym należy zwiększać świadomość potrzeb i problemów, które zgłaszają seniorzy w wyniku doświadczeń relacji ze służbą zdrowia.

Znaczenie zagadnień dotyczących opieki medycznej oraz powszechność korzystania z niej w środowisku seniorów decydują o potrzebie troski o jak najlepszą komunikację między środowiskiem seniorów i personelem medycznym.

Typy działań na rzecz realizacji polityki

<p>1.1 Zwiększenie dostępności oferty medycznej dla osób starszych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – monitoring poziomu dostępności opieki medycznej dla seniorów – aktywne zabiegi o podnoszenie skali i standardu senioralnej opieki medycznej w ramach świadczeń na poziomie powiatu – działania aktywizacyjne w dziedzinie ochrony zdrowia kierowane do środowiska seniorów, w szczególności pozostających na obrzeżach życia publicznego – angażowanie środowiska medycznego w realizację misji zdrowia adresowanych do osób starszych
<p>1.2 Działania interwencyjne w zakresie upowszechnienia dostępu do specjalistycznych porad</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interwencyjny zakup usług medycznych w zakresie poradnictwa, badań, leczenia i rehabilitacji seniorów – „białe soboty” oraz inne akcje służące ułatwieniu i upowszechnieniu podstawowego dostępu do porad lekarskich – aktywne zabieganie na rzecz współpracy w upowszechnianiu dostępu seniorów do specjalistycznej opieki medycznej w wymiarze powiatowym, kreowanie rozwiązań o skali ponadlokalnej – organizacja konkursów promocyjnych, w których nagrody stanowią usługi medyczne, rehabilitacyjne i pobyty sanatoryjne dla seniorów
<p>1.3 Zwiększenie świadomości zdrowotnej osób starszych i rozwój profilaktyki</p>	<ul style="list-style-type: none"> – działania edukacyjne ukierunkowane na dzieci i młodzież szkolną (w ramach przesłania „Zadbaj o zdrowie i dobre samopoczucie babci i dziadka”) oraz osoby bliskie seniorom i sprawujące nad nimi codzienną opiekę – przygotowanie i kolportaż materiałów informacyjnych dla seniorów zawierających treści dotyczące profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia – organizacja spotkań informacyjnych i edukacyjnych, wykładów, prezentacji o treściach związanych z edukacją zdrowotną, w szczególności przy zaangażowaniu podmiotów działających na rzecz osób starszych i w ich środowisku – organizacja lokalnego wydarzenia plenerowego poświęconego promocji zdrowego trybu życia i medycyny osób starszych

2. WZMOCNIENIE INTEGRACJI I AKTYWNOŚCI ŚRODOWISKA SENIORÓW

Seniorzy dobrze poinformowani, zmobilizowani i zaktywizowani mają większe szanse na dłuższe zachowanie dobrego samopoczucia i zdolności do działania. Zarazem oni sami dysponują wiedzą i energią do działania na rzecz samych siebie i własnego środowiska, co powinno stanowić eksploatowany zasób lokalnej społeczności.

Obecni w życiu publicznym seniorzy stanowią gwarancję właściwego ukierunkowania dedykowanych im wysiłków organizacyjnych i nakładów finansowych, a przy tym lepiej i pełniej wykorzystują te środki.

W długofalowej perspektywie przyczyni się to do obniżenia kosztów funkcjonowania administracji zdolnej do włączania samych mieszkańców w działanie i współfinansowanie aktywności. Działania w tym zakresie muszą dotyczyć zarówno sfery społecznej, jak i przestrzeni publicznej, w której realizuje się obecność i aktywność seniorów.

2.1 Tworzenie warunków dla indywidualnej i zbiorowej aktywności seniorów

Aktywne uczestnictwo seniorów w życiu publicznym jest ich prawem. Animacja struktur senioralnych oraz podmiotów wspierających społeczność lokalną służy nie tylko samym osobom starszym, ale też wzbogaca całą społeczność. To niezbędne, aby lokalna społeczność wykorzystywała pełnię swego potencjału, a potrzeby osób starszych były w należyty sposób rozpoznawane i zaspokajane.

Aspiracje osób starszych i ich potrzeby podlegają stałym zmianom i przesuwają się analogicznie z oczekiwaniami ogółu społeczeństwa względem administracji. **Samorząd lokalny wspiera zatem wszelkiego rodzaju inicjatywy mające na celu pobudzenie do zrzeszania się i działania poszczególnych środowisk i całej społeczności starszych mieszkańców.**

Z tego samego powodu uzasadnione jest włączanie w realizację polityki kolejnych podmiotów oraz dążenie do wzbogacania potencjału oferty dedykowanej seniorom przez działające na ich rzecz instytucje i organizacje, w tym poprzez różnego rodzaju partnerstwa i wspólne inicjatywy. **Intencją samorządu jest uwzględnianie tej aktywności we wszelkich formach planowania i realizacji inwestycji oraz działań na rzecz wspólnoty miasta.**

2.2 Dialog ze środowiskiem seniorów i zarządzanie informacją

W ramach niniejszej grupy działań chodzi o efektywne zarządzanie poczynaniami samorządu lokalnego poprzez lepsze rozeznawanie potrzeb, przepływ wiedzy i skuteczne powiadamianie o ofercie senioralnej, ale też możliwościach działania na rzecz wspólnoty. Zarządzanie informacją oraz jej obiegiem stanowi dla współczesnego samorządu jedną

z najważniejszych sfer działania. Jej efektywność przesądza o tym, czy wiele innych systemów działa sprawnie, a ich dysponenci i beneficjenci są w stanie właściwie korzystać z wdrażanych rozwiązań i oceniać ich wpływ na swoje życie.

Dobrze poinformowani oraz nawiązujący wielokierunkowy kontakt z otoczeniem seniorzy stają się cennym partnerem w realizacji celów rozwojowych. W oparciu o takie podejście realne będzie także wdrażanie nowej generacji rozwiązań służących zapewnieniu osobom starszym bezpieczeństwa, wsparcia i wysokiej jakości życia nie tylko w ramach standardowej opieki i zewnętrznej kontroli, ale poprzez zdolność do zarządzania informacją o stanie i potrzebach poszczególnych jednostek.

Rozwijając i poszerzając obieg informacji samorząd dąży systematycznie do zwiększania odpowiedzialności za budowanie dobrostanu seniorów na szerokie grono uczestników życia publicznego.

2.3 Wzmacnianie kompetencji cyfrowych i cyfrowe wsparcie rozwoju

Włączenie do cyfrowego obiegu treści stanowi obecnie warunek niezbędny dostępu do rozrywki, wiedzy, informacji i inspiracji. **Dla coraz większej części populacji seniorów internet stanowi naturalne środowisko funkcjonowania, tym większa jest więc potrzeba niwelowania wykluczeń i deficytów w odniesieniu do tych, którym najtrudniej ubiegać się o pełnię cyfrowych i obywatelskich praw.**

Seniorzy w uzasadniony sposób aspirują do udziału w rzeczywistości cyfrowej, ich kolejne pokolenia są i będą z nią coraz lepiej obeznane. Wymaga to wobec jednych wsparcia w pozyskiwaniu stosownych kompetencji, wobec innych – sprzyjania podejmowaniu różnego rodzaju aktywności, w przypadku wszystkich – włączenia w jednolite, przyjazne cyfrowe środowisko lokalne.

Obecność w przestrzeni wirtualnej w żadnej mierze nie zastąpi bezpośrednich relacji międzyludzkich, należy ją jednak traktować, jako ważną i wykorzystywaną coraz powszechniej sferę życia.

Typy działań na rzecz realizacji polityki	
2.1 Tworzenie warunków dla indywidualnej i zbiorowej aktywności seniorów	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie sektora pozarządowego w zakresie działań na rzecz seniorów – zachęcanie i wspieranie środowisk senioralnych w dziedzinie tworzenia i aktywizowania nowych organizacji pozarządowych – cykliczne spotkania władz samorządowych i przedstawicieli administracji lokalnej z liderami organizacji, wymiana uwag, realizacja wspólnych projektów

	<ul style="list-style-type: none"> – współpraca z brokerami działalności społecznej, działania inkubacyjne, transfer wiedzy do organizacji senioralnych – rozwój instrumentów budżetu obywatelskiego i dotacji
2.3 Dialog ze środowiskiem seniorów i zarządzanie informacją	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój serwisu internetowego, mediów społecznościowych i instrumentów obiegu informacji adresowanych do seniorów – prowadzenie konsultacji tematycznych oraz dialogu związanego z realizacją inwestycji i przedsięwzięć samorządowych – upowszechnienie praktyki ankietowania uczestników przedsięwzięć i wydarzeń adresowanych do środowiska seniorów – dostosowywanie trybu i technicznych aspektów komunikacji urzędowej (komunikaty, ogłoszenia, pisma) do potrzeb i możliwości percepcyjnych osób starszych
2.3 Wzmacnianie kompetencji cyfrowych i cyfrowe wsparcie rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> – kursy i szkolenia w zakresie rozwijania kompetencji cyfrowych seniorów – indywidualne wsparcie w zakładaniu i obsłudze poczty elektronicznej – cyfryzacja usług senioralnych – współpraca z poszczególnymi osobami w zakresie digitalizacji archiwów, pamiątek, dokumentów itp. – transfer wiedzy w dziedzinie bezpieczeństwa cyfrowego osób starszych

3. DOSTOSOWYWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ DO POTRZEB OSÓB STARSZYCH

Seniorzy wyróżniają się z ogółu społeczności specyficznymi potrzebami i trybem życia, a w związku z tym sposobem widzenia i oceniania stanu infrastruktury miejskiej oraz ogółu rozwiązań składających się na funkcjonowanie przestrzeni i wyposażenia technicznego lokalnego środowiska. Wymagają udogodnień i uproszczeń pozwalających im na swobodny dostęp do miejsc, dzięki którym mogą realizować pełnię swojej aktywności. Zakłócenia tego dostępu w przypadku seniorów pociągają daleko idące skutki, często w niedostatecznym stopniu rozumiane przez innych. **Wobec tego lokalna społeczność dąży do wypracowania świadomości i rozwiązań, dzięki którym komfort życia seniorów jest wspólną, docenianą i realizowaną wartością.**

3.1 Weryfikacja stanu przestrzeni publicznej pod kątem potrzeb i oczekiwań seniorów

Lokalna społeczność dba o aktywizację seniorów, także poprzez wspieranie analizy i oceny stanu miejskiej infrastruktury i jakości przestrzeni publicznej. **Zdanie i oczekiwania osób starszych powinny być brane pod uwagę w ocenie jakości życia mieszkańców jako podstawowej przesłance efektywności realizacji polityk publicznych.**

Samorząd lokalny i współpracujące z nim podmioty dążą zatem do rozwijania metod oceny stanu przestrzeni publicznej, a także uwzględniania jej efektów w realizacji zadań administracji. Formułowane oceny są także przekazywane prywatnym dysponentom infrastruktury.

3.2 Wspieranie pozytywnych zmian i rozwiązań w dziedzinie zarządzania przestrzenią publiczną

Jakość i funkcjonalność infrastruktury miasta stanowi miarę troski o dobro starszych mieszkańców i realizacji ich prawa do pełnoprawnego udziału w życiu społeczności. **Samorząd i współdziałające z nim instytucje społeczeństwa obywatelskiego wypracowują i upowszechniają rozwiązania, w oparciu o które osoby starsze cieszą się dostępnością i funkcjonalnością obiektów oraz przestrzeni publicznej.**

Każde przedsięwzięcie inwestycyjne i modernizacyjne w przestrzeni miejskiej powinno być konsultowane i analizowane pod kątem dostosowania do potrzeb i oczekiwań seniorów.

Samorząd lokalny oraz współpracujące z nim podmioty dążą do systematyzacji tych doświadczeń i ujęcia ich w ramy standardów wiążących dla ogółu obiektów w obrębie miasta. Wiedza w tym zakresie wzbogaca dorobek całej społeczności, a tym samym może być wykorzystywana we wszelkiego rodzaju inicjatywach i przedsięwzięciach podejmowanych z intencją obsługi potrzeb seniorów.

3.3 Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych i modernizacyjnych

Dokonując zmian dostosowujących do coraz wyższych standardów jakości infrastruktury samorząd dba jednocześnie o wzbogacanie jej o nowe obiekty i przestrzenie, w tym dedykowane dla seniorów oraz zakładające ich obecność. Wdrażane są także przedsięwzięcia służące pełniejszemu i aktywnemu wykorzystywaniu przestrzeni miasta przez osoby starsze, zapewniające im możliwości dalszej nieskrępowanej samorealizacji.

Miasto jest coraz bardziej przyjazne dla tej grupy mieszkańców, dostosowuje swój kształt i funkcjonalność do ich trybu życia. Stanowi to czynnik włączający, nie rodzi zatem

wtórnych barier i enklaw dyskryminujących innych niż seniorzy grup mieszkańców. **Tak rozumiana i tworzona przestrzeń staje się miejscem wspólnego przebywania i działania oraz instrumentem tworzenia lepszego życia dla wszystkich.**

Typy działań na rzecz realizacji polityki	
3.1 Weryfikacja stanu przestrzeni publicznej pod kątem potrzeb i oczekiwań seniorów	<ul style="list-style-type: none"> – obserwacja i gromadzenie dobrych praktyk i studiów przypadków – formułowanie i aktualizacja mapy aktywności seniorów w przestrzeni miejskiej – monitorowanie stanu i funkcjonalności miejskiej przestrzeni publicznej pod kątem potrzeb i oczekiwań osób starszych – konsultowanie z seniorami inwestycji i przedsięwzięć infrastrukturalnych
3.2 Wspieranie pozytywnych zmian i rozwiązań w dziedzinie zarządzania przestrzenią publiczną	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie dobrych praktyk i rozwiązań sprzyjających seniorom, także w przestrzeni prywatnej i komercyjnej – organizacja warsztatów i konkursów wskazujących najlepsze realizacje oraz udane modernizacje i adaptacje przestrzeni – wprowadzanie elementów służących poprawie dostępności przestrzeni dla seniorów w postępowaniach i projektach inwestycyjnych realizowanych przez samorząd – certyfikacja obiektów i przestrzeni publicznych – integracja przestrzeni publicznej ze sprzyjającymi osobom starszym rozwiązaniami infrastrukturalnymi w przestrzeni prywatnej
3.3 Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych i modernizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja obiektów i przedsięwzięć infrastrukturalnych dedykowanych dla seniorów – rozwój systemu komunikacji rowerowej z ukierunkowaniem na obsługę mobilności seniorów – adaptacja ciągów komunikacyjnych do wymogów pieszych i rowerzystów ze specjalnymi potrzebami – wspieranie finansowe indywidualnych i społecznych projektów inwestycyjnych sprzyjających dostosowaniu infrastruktury do potrzeb osób starszych

Pakt z seniorami

Pakt z seniorami stanowi szczególny obszar ukierunkowanego, systemowego, rozwojowego i podejmowanego w trybie wolontariatu działania powierzonego w pieczę seniorom przez społeczność lokalną. To ukierunkowanie i zaangażowanie jest wyrazem zaufania do środowiska seniorów, przyznania im odpowiedzialności za ważny aspekt funkcjonowania wspólnoty oraz przekonania, że aktywizacja osób starszych – zwłaszcza w obszarze rodzących ich bezpośrednio zainteresowanie – przynosi wszystkim wszechstronne korzyści. Wraz z celami zdefiniowanymi w polityce senioralnej efekty uzyskane we wdrożeniu Paktu stanowią o sukcesie całej społeczności i seniorów w jej obrębie. Zaangażowanie poszczególnych grup, organizacji i środowisk w działania związane tematycznie z priorytetami paktu wiąże się priorytetowym dostępem do wsparcia finansowego i organizacyjnego samorządu lokalnego.

W ramach Paktu seniorzy są zaproszeni do szczególniejszego zaangażowania w następujących dziedzinach:

- **Troska o pamięć** – Obszar ten dotyczy starań o zachowanie wiedzy i wrażliwości odnośnie przeszłości lokalnej społeczności, w tym historii osadników, ich pochodzenia, kształtowania się struktur miasta w latach powojennych, formach aktywności gospodarczej i społecznej. **W ramach Paktu oczekiwane jest włączenie osób starszych w działania polegające na gromadzeniu dokumentów, pamiętek, wspomnień i relacji, kultywowaniu tradycji i pamięci o wspólnotowym dorobku przywiezionym do Sławna i wytworzonym w mieście w okresie powojennym, upamiętnianiu poszczególnych mieszkańców oraz grup i środowisk, zachowywaniu pamięci o miejscach i formach ich funkcjonowania i zagospodarowania.** W działania te włączane są organizacje pozarządowe, instytucje edukacyjne i kulturalne, podmioty komercyjne.
- **Wsparcie w opiece nad dziećmi i młodzieżą** – Pakt dotyczy w tym obszarze zaangażowania czasu seniorów we wsparcie młodych małżeństw i rodzin ze Sławna w zajmowaniu się dziećmi i młodzieżą. **Zaangażowanie to może przybierać formę bezpośredniej opieki, udziału w spotkaniach, wspólnych zajęciach, wydarzeniach,**

wyjazdach, przekazywaniu wiedzy i doświadczenia (np. opowiadanie o przeszłości Sławna, o przyrodzie, uprawie roślin, hodowli pszczół, wędkowaniu itp.) oraz różnorodnych form spędzania i organizowania czasu. W działania te włączane są organizacje pozarządowe, instytucje edukacyjne i kulturalne, podmioty komercyjne.

- **Wsparcie dla partnerskiej społeczności z Ukrainy** – Oczekiwany jest udział poszczególnych osób i zorganizowanych grup seniorów w przygotowanie i realizację konkretnych działań na rzecz społeczności wybranego miasta na Ukrainie wspieranego w przewyciężaniu doświadczeń wojny i powojennej odbudowy życia. Stanowi to kontynuację wysiłków podejmowanych w sytuacji przybycia do Polski i Sławna migrantów wojennych. **W ramach Paktu i w dłuższej perspektywie czasowej przewidywane jest realizowanie działań polegających na utrzymywaniu kontaktów z dotkniętą wojną społecznością, organizowaniu zbiórek darów, przekazywaniu wsparcia mentalnego i duchowego, dzieleniu się wiedzą o sobie, gromadzeniu sił, środków i innego rodzaju wsparcia w dziele odbudowy i powrotu do normalności.** Czas, ofiarność i empatia seniorów Sławna reprezentują w tym dziele dobrą wolę całej społeczności miasta wyrażoną w skonkretyzowanej trosce o jasno określoną i coraz lepiej poznawaną społeczność w Ukrainie.

W ramach poszczególnych dziedzin Paktu lokalny samorząd corocznie przyjmuje:

- **budżet na realizację działań** – w razie potrzeby skorelowany z budżetem przeznaczonym na wsparcie funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz ewentualnie powołanym do życia budżetem senioralnym
- **kalendarz działań** – skorelowany z miejskim kalendarzem wydarzeń oraz działaniami realizowanymi w związku z wdrożeniem polityki senioralnej
- **cele roczne i szczegółowe**

Rada Seniorów w Sławnie sprawuje opiekę nad przygotowaniem i wdrożeniem Paktu z seniorami, a w porozumieniu z lokalnym samorządem corocznie sporządza informację o jego realizacji.

Kluczowe warunki realizacji polityki senioralnej

Przyjęta dla miasta Sławna polityka senioralna jest ważnym elementem dorobku lokalnej społeczności. Stanowi jeden z pierwszych w województwie zachodniopomorskim i w Polsce tego rodzaju aktów wypracowanych siłami mieszkańców i dla mieszkańców. Nie stanowi jednak wartości sama dla siebie, miarą jej sukcesu i przydatności będzie wdrożenie jej zapisów oraz trwałe zakorzenienie dokumentu w świadomości i praktyce działania administracji oraz lokalnego środowiska. Aby tak się stało spełnionych musi zostać kilka zasadniczych warunków.

- **Wzajemne zaufanie administracji i środowiska seniorów** – Administracja lokalna i seniorzy podzielają przekonania o najważniejszych potrzebach i wyzwaniach społeczności miasta, łączy ich także wola uzyskania jak najlepszych warunków życia mieszkańców. Podzielając kluczowe opinie i diagnozy są na najlepszej drodze do wspólnego osiągnięcia tych celów. Dobra wola obu stron i chęć działania na rzecz wspólnego dobra są przy tym warunkiem niezbędnym, aby osiągnąć i zachować trwałe efekty.
- **Umocnienie pozycji i reprezentacji środowiska seniorów** – Seniorzy powinni uzyskać w lokalnym środowisku należną im pozycję, szacunek i możliwość działania. Istotne jest zapobieganie jakimkolwiek ograniczeniom mogącym negatywnie wpłynąć na ten stan rzeczy, w szczególności wykluczeniom i marginalizacji ekonomicznej, fizycznej i środowiskowej. Seniorzy stanowią bogactwo swego lokalnego środowiska. Zajmując w nim godną pozycję i zachowując przestrzeń do działania będą mogli przyczyniać się do tworzenia wspólnotowego dobrostanu.
- **Zachowanie dokumentu w pamięci instytucjonalnej** – Przedmiotowa polityka musi uzyskać możliwość wdrożenia jej i wprowadzenia na stałe do praktyki funkcjonowania administracji i całej społeczności. Sprowadzenie jej do roli deklaracji i nie znajdujących pokrycia w praktyce zapisów stanowiłoby porażkę idei lokalnej demokracji.

- **Wdrożenie monitoringu i ewaluacji** – Należy okresowo oceniać stan realizacji zapisów polityki senioralnej oraz ich aktualność. Można przyjąć, że w miarę upływu lat założone wyzwania i potrzeby będą ulegać zmianie, a wraz z nimi zmieniać się będzie polityka. Tym samym zachowa ona żywotność płynącą z samej jej idei i przekonania lokalnej społeczności o potrzebie działania na rzecz seniorów.
- **Upowszechnienie wiedzy o polityce senioralnej** – Wszyscy seniorzy mieszkający w Sławnie mają pełne prawo do wiedzy o istnieniu polityki senioralnej, jak też do korzystania z jej wdrażania, wpływania na jej kształt i realizację. Upowszechnianie wiedzy o polityce stanowi praktyczne wypełnienie idei demokracji lokalnej.
- **Upowszechnienie stosowania polityki i odwoływania się do niej** – Realizacja polityki senioralnej, podobnie jak pozostałych zapisów strategicznych i programowych stanowiących dorobek intelektualny samorządu, musi stawać się elementem praktyki administracyjnej oraz centrum życia publicznego miasta. Polityka powinna być przywoływana przez wszystkich interesariuszy w każdym aspekcie troski o podnoszenie jakości życia seniorów.

Partycypacja w realizacji polityki senioralnej

W realizację polityki senioralnej zaangażowany zostaje ogół społeczności Sławna. Poszczególne podmioty, instytucje i grupy mieszkańców obdarzone są w tym dziele stosownymi kompetencjami i funkcjami. Służy to porządkowaniu procesu realizacji oraz wzmocnieniu partycypacji i identyfikacji z polityką jako wspólnym dobrem. **Zarazem każdy z włączonych podmiotów zaproszony jest do twórczego rozwijania tego partnerstwa i wzmocnienia swego zaangażowania w budowę jakości życia seniorów w Sławnie.**

Podmiot	Status	Kompetencje i funkcje
Rada Miejska	opiniodawca, podmiot zatwierdzający	<ul style="list-style-type: none"> – opiniowanie i zatwierdzenie polityki oraz jej przyszłych aktualizacji – ogólny nadzór nad realizacją i ukierunkowaniem
Urząd Miasta	koordynator, opiniodawca, podmiot wdrażający	<ul style="list-style-type: none"> – współpraca w procesie tworzenia, integracja z systemem zarządzania rozwojem miasta, zabezpieczenie finansowania polityki, realizacja celów i działań – monitoring i ewaluacja – promocja i działania komunikacyjne
Miejska Rada Seniorów	inicjator, patron	<ul style="list-style-type: none"> – animowanie prac nad tworzeniem i aktualizacjami polityki – wiodący wkład koncepcyjny, wkład diagnostyczny i opiniodawczy, ukierunkowanie interwencji – działania na rzecz wdrożenia i realizacji oraz ulokowania polityki w systemie zarządzania rozwojem lokalnym – promowanie zapisów, komunikacja ze środowiskiem seniorów, transmisja jego ocen i postulatów odnośnie zapisów polityki

Institucje samorządowe i podmioty zależne	opiniodawca, podmiot wdrażający	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja celów i działań – monitoring i ewaluacja – współpraca z podmiotami realizującymi poszczególne działania
Podmioty gospodarcze	partner, opiniodawca	<ul style="list-style-type: none"> – współpraca z samorządem i środowiskiem seniorów w przedsięwzięciach i projektach na rzecz realizacji polityki – opiniowanie i postulowanie zapisów
Organizacje pozarządowe	partner, opiniodawca, realizator projektów, beneficjent	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja celów i działań – współpraca z podmiotami realizującymi poszczególne działania
Osoby fizyczne	beneficjent	<ul style="list-style-type: none"> – formułowanie opinii i postulatów do przedmiotu i zapisów polityki – udział w efektach jej wdrażania

Monitoring realizacji polityki senioralnej

Niniejsza polityka przeznaczona jest do faktycznej realizacji polegającej na osiągnięciu zapisanych w niej celów. Znajdzie to wyraz w uzyskaniu oczekiwanych parametrów wybranych wskaźników, a także we wszechstronnej poprawie jakości życia seniorów.

Lokalna społeczność przyjmując politykę wyraża zarazem wolę obserwowania i oceniania efektów jej realizacji. **W ramach niniejszej polityki monitoring oparty został na pomiarze wybranych wskaźników odpowiadających kluczowym aspektom życia seniorów oraz ukierunkowaniu celów sformułowanych w polityce.** W uzasadnionych przypadkach zestaw ten może zostać zmodyfikowany / poszerzony o kolejne elementy.

Przykładowy wskaźnik	Schematy pozyskiwania danych
Liczba osób z obszaru Miasta Sławno objętych stałą opieką geriatryczną	Raport na podstawie danych od placówek medycznych
Liczba wydarzeń objętych spójnym miejskim systemem obiegu informacji senioralnych	Raport na podstawie danych jednostek Urzędu Miasta i instytucji organizujących wydarzenia
Odsetek osób starszych objętych wsparciem socjalnym oraz innymi formami opieki	Obliczenia na podstawie danych USC i OPS
Liczba osób starszych objętych stale działaniami instytucji i organizacji z ofertą senioralną	Raport na podstawie danych instytucji i organizacji z ofertą kulturalno - edukacyjną

Działania w zakresie gromadzenia i przetwarzania danych oraz przygotowywania informacji dotyczącej zmiany wartości przedmiotowych wskaźników oraz realizacji zapisów polityki powierza się wyznaczonej jednostce samorządu lokalnego.

Perspektywę czasową oczekiwanej zmiany wartości wskaźników w bieżącej pierwszej edycji funkcjonowania polityki stanowi rok 2030.

Przewiduje się, że w przyjętych, możliwie stałych odstępach czasu (np. co rok, co dwa lata), sporządzana będzie informacja o przebiegu i stanie realizacji polityki podawana do publicznej wiadomości. Za przygotowanie tej informacji odpowiedzialna jest jednostka samorządu lokalnego zarządzająca realizacją polityki. Ponadto dane odnoszące się do realizacji polityki mogą być uwzględniane w corocznych raportach o stanie Miasta.

W interesie lokalnej społeczności leży podawanie tej informacji w przejrzystej i komunikatywnej formie do publicznej wiadomości. **Lokalny samorząd systematycznie wdraża i udoskonala system ewaluacji polityki rozumiany jako zbiektywizowaną ocenę jej efektywności oraz zachowania związku z realiami życia mieszkańców miasta.**

Obejmuje on elementy diagnozy, optymalizacji nakładów finansowych, określanie i osiągnięcie ambitnych poziomów rozwoju oraz poszerzanie debaty publicznej na temat sytuacji i potrzeb seniorów.

Zarządzanie realizacją polityki

Cele przyjęte dla niniejszej polityki senioralnej opisują w podstawowym stopniu ukierunkowanie działań na rzecz podnoszenia jakości życia seniorów. Ich interpretacja i uszczegółowienie, a następnie wdrożenie, dokonuje się w toku funkcjonowania lokalnej administracji samorządowej. Zachowując ducha polityki można oczekiwać, że działania te będą podejmowane w jak najlepszej wierze oraz przy konsultacyjnym udziale społeczności lokalnej, w tym samych seniorów. Polityka senioralna jest przyjmowana przez Radę Miejską i powierzona do realizacji Burmistrzowi Sławna.

W uzasadnionych przypadkach samorząd lokalny podejmuje aktualizację zapisów polityki w zakresie głównych elementów polityki.

W oparciu o sformułowane w polityce wizję i cele możliwe będzie bieżące, efektywne zarządzanie nią w powiązaniu z innymi elementami lokalnego systemu zarządzania rozwojem. Należy dokonywać tego systematycznie, z uwzględnieniem harmonogramów konstruowania budżetu oraz porządkiem podejmowania innych decyzji istotnych dla sprawnego funkcjonowania administracji oraz całego miasta i jego społeczności.

Właściwe dopełnienie zapisów polityki stanowią listy indykatywne dla poszczególnych celów. Obejmują one tytuły działań i przedsięwzięć przewidzianych realnie do podjęcia, prowadzących w konsekwencji do osiągnięcia stanu wyrażanego w poszczególnych celach, a tym samym do kompleksowej realizacji polityki.

Listy indykatywne formułowane są w porządku ważności, z uwzględnieniem szacowanych kosztów realizacji poszczególnych działań oraz innych informacji istotnych z punktu widzenia ich wprowadzenia w życie (np. jednostki odpowiedzialne, współodpowiedzialne, planowany czas realizacji, źródła finansowania).

Listy indykatywne dla poszczególnych celów należy formułować z kilkuletnią perspektywą realizacji, np. w koordynacji z ogólnymi planami inwestycyjnymi bądź koncepcją zagospodarowania obszaru oraz sektorowymi i przestrzennymi planami działań.

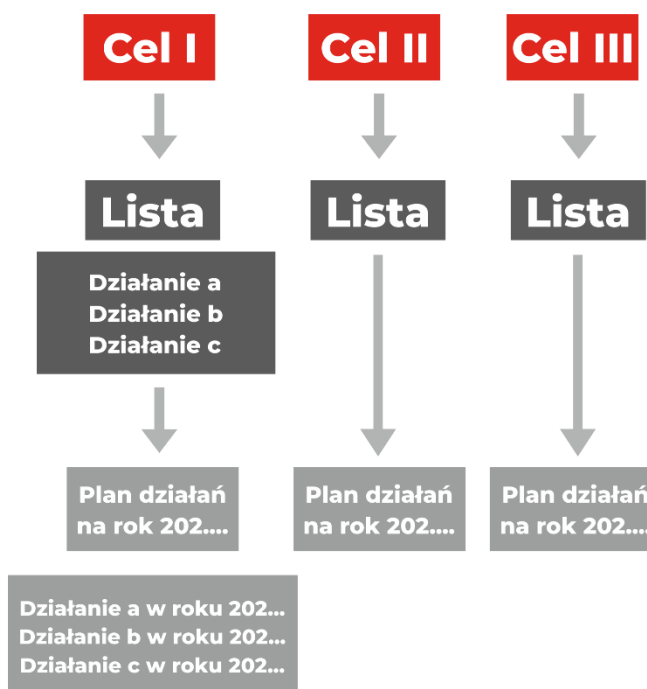

Kolejność na liście indykatywnej powinna możliwie trwale oddawać hierarchię ważności przedsięwzięć i projektów.

Cele sformułowane w polityce senioralnej Miasta Sławno

Dla każdego celu powstaje lista indykatywna (lista działań do realizacji w ramach celu)

Dla każdej listy indykatywnej powstaje roczny plan działań

W odniesieniu do list indykatywnych należy formułować roczne plany działań.

Należy przez nie rozumieć zobowiązania realizacyjne bazujące na zapisach indykatywnych, odnoszące się do danego roku budżetowego, z przypisanymi wartościami realizacji. Roczne plany działań nie są w sposób konieczny ograniczane hierarchią i kwotami określonymi w listach indykatywnych, niemniej powinny w sposób efektywny przyczyniać się do realizacji polityki senioralnej, do której się odnoszą. Roczne plany działań mogą przy tym obejmować częściową realizację zapisanych na liście indykatywnej działań czy też ich łączenie w bardziej ogólne projekty. W każdym przypadku należy brać pod uwagę czynniki znaczenia poszczególnych przedsięwzięć (im wyżej na liście indykatywnej, tym ważniejsze) oraz pilności ich realizacji (im pilniejsze, tym wcześniej ujmowane w rocznych planach działań). Podejmowanie i realizacja poszczególnych działań skutkować będzie zdejmowaniem ich z listy indykatywnej oraz uzupełnianiem o nowe zapisy. **W perspektywie kilku lat wdrażanie rocznych planów działań powinno prowadzić do realizacji przedsięwzięć ujętych w listach indykatywnych, a tym samym – do wypełnienia celów polityki senioralnej.**

Kontynuacja zrealizowanego modelu tworzenia polityki senioralnej wymaga zachowania waloru partycypacji społecznej, jako wiodącej zasady tworzenia dobrego prawa i lokalnych rozwiązań w dziedzinie sprawnego i efektywnego zarządzania. **Oczekiwane jest prowadzenie konsultacji społecznych przewidywanych do podjęcia działań**

uwidacznianych na listach indykatywnych i wpisywanych do rocznych planów działań.

W szczególności ewentualne działania inwestycyjne o istotnym ciężarze finansowym i wpływające na stan miejskiej infrastruktury oraz przestrzeni publicznej powinny stawać się – przed przyjęciem do realizacji – przedmiotem społecznego dialogu.

Koncentracja celów polityki na pożądanym stanie rozwoju miasta i przeniesienie konkretnych przedsięwzięć i projektów na szczebel realizacyjny - uwzględnienie ich na listach indykatywnych i w planach działań – pozwala na optymalizację procesu zarządzania rozwojem.

Lokalna społeczność zachowuje prawo do decydowania o kierunku i dynamice tego rozwoju, ale do kompetencji samorządu lokalnego należy racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi i dynamiką działań w poszczególnych obszarach. Decyzje o podejmowaniu konkretnych przedsięwzięć (począwszy od wprowadzania do rocznych planów działań) poprzedzają wyceny i analizy budżetowe odnoszące się do kosztów prowadzonych działań, jak też możliwych do przeznaczenia środków.

Środowisko seniorów i reprezentujące je podmioty mają pełne prawo do kompleksowej informacji o finansowych, technicznych i organizacyjnych uwarunkowaniach działań weryfikowanych i wycenianych pod kątem realizacji polityki senioralnej. Przesądzenia dotyczące zawartości list indykatywnych oraz rocznych planów działań powinny znajdować wyraz w zapisach budżetowych formułowanych przez samorząd lokalny. **Integracja z planowaniem budżetowym stanowi wyraz traktowania polityki senioralnej jako pełnoprawnego elementu zarządzania rozwojem miasta oraz odpowiedzialności względem innych grup mieszkańców oraz dotyczących ich potrzeb.**

Rzeczywiste docenienie znaczenia seniorów dla środowiska lokalnego manifestować się będzie w systematycznym uwzględnianiu dotyczących ich wydatków w systemie finansowym miasta, w miarę możliwości – w formie obligatoryjnego pułapu finansowania bądź w ramach analogicznych rozwiązań.

Oczekuje się, że w kolejnych latach będzie postępować integracja polityki senioralnej z całościowym systemem zarządzania rozwojem Sławna, a polityka ta będzie źródłem inspiracji i dobrych praktyk dla lokalnej administracji. W dłuższej perspektywie istotne jest budowanie i rozwój pamięci instytucjonalnej obejmującej politykę senioralną jako ważny element dorobku lokalnej społeczności. Pamięć ta – rozumiana jako praktyki i kompetencje pozwalające na zachowanie, podtrzymanie i twórcze wykorzystywanie opracowanych w przeszłości rozwiązań służących wzmocnieniu działalności instytucji – stanowić powinna zasób rozwiązań aktywnie wykorzystywanych w kolejnych etapach prac

na rzecz społeczności miasta. **Jednostki odpowiedzialne za funkcjonowanie polityki senioralnej powinny w swych działaniach uwzględniać następujące aspekty:**

- zachowanie i wykorzystanie materiałów wytworzonych w ramach projektu,
- powołanie rzecznika/rzecznictwa interesu seniorów,
- powołanie pełnomocnika ds. polityki senioralnej,
- wdrożenie i periodyzację monitoringu i ewaluacji polityki senioralnej,
- integrację polityki senioralnej z systemem zarządzania rozwojem miasta,
- udział w zarządzaniu obszarami funkcjonalnymi,
- dalsze wzmocnianie rady seniorów,
- udział w kolejnych projektach i inicjatywach na rzecz wzmocnienia zarządzania strukturalnego.

Uzasadnienie

Przedkłada się opracowaną i zatwierdzoną przez Radę Seniorów Miasta Sławno Politykę Senioralną na lata 2023-2030 w zakresie działań na rzecz seniorów w Mieście Sławno pod obrady Rady Miejskiej w Sławnie. Przedstawiony dokument szczegółowo przedstawia wizję środowiska senioralnego w Mieście Sławno. Głównym celem wprowadzonego programu jest aktywizacja środowiska senioralnego w celu poprawy jakości i poziomu życia osób starszych, budowania postaw obywatelskich tych osób oraz wykorzystania w pełni ich potencjału w życiu społecznym lokalnej wspólnoty.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.